

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ,
ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ - ΤΜΗΜΑ Α'

Ταχ. Δ/ση: Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ 37
Τ.Κ. – Πόλη: 151 80 ΜΑΡΟΥΣΙ
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr
email: t01ode2@minedu.gov.gr
Πληροφορίες: Κων/να Ντούτσου 2103442684
Ανδρέας Λάμπρος 2103442702

Μαρούσι, 11 - 6 - 2021
Αρ.Πρωτ. Βαθμός Προτερ.
Φ251/ 68579 /Α5

ΠΡΟΣ: Διευθυντές Διευθύνσεων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
(με την παράκληση να την κοινοποιήσουν άμεσα)
- στους προέδρους των ΕΕΔΔΕ
- στους προέδρους Βαθμολογικών Κέντρων και Ειδικών
Εξεταστικών Κέντρων ΓΕΛ
- στους προέδρους των Εξεταστικών Κέντρων ΓΕΛ
ΚΟΙΝ: Περιφερειακούς Δ/ντές Εκπαίδευσης

ΘΕΜΑ: Συνοπτικές οδηγίες για τα Ε.Κ, τα Β.Κ. και τα Ε.Ε.Κ. των πανελλαδικών εξετάσεων ΓΕΛ 2021.

A) Κατανομή των μαθητών στις αίθουσες.

Γενικά για την κατανομή των υποψηφίων στις αίθουσες στα Ε.Κ. ισχύει η γενική αρχή πρώτα κατά Λύκειο προέλευσης και μετά κατά μάθημα και αλφαβητικά. Στα ΕΚ θα αποσταλούν θέματα κοινά για Ημερήσια και Εσπερινά χωρίς καμία διάκριση. Υπενθυμίζουμε πάλι ότι δεν θα υπάρχει καμία διάκριση μεταξύ ημερήσιων και εσπερινών ούτε κατά τη διανομή των θεμάτων ούτε κατά το πακετάρισμα των γραπτών.

B) Ορισμός επιτηρητών / Βασικά σημεία για τους επιτηρητές

1. Οι επιτηρητές έχουν βασική υποχρέωση ώστε με τη στάση και συμπεριφορά τους να δημιουργούν κλίμα ηρεμίας και σεβασμού των εξεταζομένων, ώστε οι υποψήφιοι να πειθαρχούν στις υποδείξεις τους. Επισημαίνεται ότι ο ρόλος των επιτηρητών είναι από τους βασικότερους παράγοντες για την αδιάβλητη διεξαγωγή των εξετάσεων και γι' αυτό και η ευθύνη τους είναι αυξημένη απέναντι στο σύνολο των εξεταζομένων μαθητών και όχι μόνο της αίθουσας που επιτηρούν.

2. Οι επιτηρητές πρέπει να ελέγχουν διακριτικά και να επισημαίνουν στους εξεταζόμενους ότι κατά την είσοδό τους στην αίθουσα εξέτασης δεν επιτρέπεται να έχουν μαζί τους βιβλία, τετράδια, σημειώσεις, διορθωτικό υγρό ή ταινία, κινητά τηλέφωνα, υπολογιστικές μηχανές, ηλεκτρονικά μέσα μετάδοσης ή αποθήκευσης πληροφοριών ή επικοινωνίας ή οτιδήποτε θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι δολιεύεται τις εξετάσεις.

3 α) Δεν επιτρέπεται να δίνουν από μόνοι τους οδηγίες, διευκρινίσεις ή υποδείξεις για τα θέματα στους διαγωνιζόμενους.

β) Εφόσον διαπιστώσουν ότι κάποιος εξεταζόμενος δολιεύεται τις εξετάσεις ή δε συμμορφώνεται προς τις υποδείξεις τους ή παρενοχλεί τους λοιπούς εξεταζόμενους, αφαιρούν το τετράδιο από τον υποψήφιο και ενημερώνουν αμέσως τον πρόεδρο της λυκειακής επιτροπής. Στην περίπτωση αυτή ο υποψήφιος παραμένει εντός της αίθουσας μέχρι να αποφασίσει σχετικά η λυκειακή επιτροπή.

γ) Μεριμνούν για την επικόλληση των αυτοκόλλητων αριθμητηρίων στις οικείες θέσεις σύμφωνα με τη σειρά της αλφαβητικής κατάστασης μετά την είσοδο των εξεταζομένων και πριν την έναρξη της εξέτασης σύμφωνα με τις οδηγίες που περιέχονται στις οικείες εγκυκλίους και επικαλύπτουν τον οικείο χώρο με αδιαφανές αυτοκόλλητο. Επιστάται ιδιαίτερα η προσοχή στην επικόλληση των αυτοκόλλητων η οποία πρέπει να γίνεται κατά τρόπο που το μέρος που έχει την κόλλα να μην επικολλάται πάνω στα ατομικά στοιχεία ή στο αυτοκόλλητο αριθμητήριο του τετραδίου.

δ) Ενημερώνουν τους υποψηφίους ότι τα τελευταία φύλλα του τετραδίου μπορεί να χρησιμοποιηθούν από τον υποψήφιο ως πρόχειρο, αφού αναγράψει σαφώς την ένδειξη ΠΡΟΧΕΙΡΟ σε όσες σελίδες χρησιμοποιήσει ως πρόχειρες, οι οποίες δεν βαθμολογούνται σε καμία περίπτωση. Επισημαίνουν στους υποψηφίους την ανάγκη να διαχειριστούν τις σελίδες του τετραδίου με φειδώ, καθώς δεύτερο τετράδιο δεν θα δοθεί σε κανέναν υποψήφιο, χωρίς την πρότερη ενημέρωση της ΚΕΕ, αφού οι σελίδες του τετραδίου είναι επαρκείς για τις απαντήσεις.

ε) Να ανακοινώνεται στους υποψηφίους σε κάθε αίθουσα ότι τόσο κατά την αναγραφή των ονομαστικών τους στοιχείων στην αρχή της εξέτασης όσο και κατά την αναγραφή των απαντήσεων δεν πρέπει να διπλώνουν τα εξώφυλλα του τετραδίου τους ή να τσαλακώνουν το τετράδιο.

4. Διευκρινίζεται ότι οι υποψήφιοι:

α) Προσερχόμενοι στις αίθουσες εξετάσεων επιτρέπεται να φέρουν μαζί τους στυλό **ΜΟΝΟ** ανεξίτηλης μελάνης (μαύρο ή μπλέ), μολύβι, γομολάστιχα, γεωμετρικά όργανα και μπουκαλάκι με νερό ή αναψυκτικό. ΤΟ ΜΟΛΥΒΙ γενικά ΔΕΝ επιτρέπεται στις απαντήσεις, παρά ΜΟΝΟ αν το διευκρινίζουν οι οδηγίες των θεμάτων.

β) Γίνονται δεκτοί στις εξετάσεις με βασικό αποδεικτικό στοιχείο το Δελτίο εξεταζομένου και δεν είναι απαραίτητο να έχουν άλλο αποδεικτικό στοιχείο (ταυτότητα ή διαβατήριο).

5. Για λόγους ενιαίας μεταχείρισης και για το αδιάβλητο των εξετάσεων στην περίπτωση που εξετάζονται στην ίδια αίθουσα μαθητές - αδέρφια θα πρέπει να απέχουν μεταξύ τους τουλάχιστον 2 – 3 θέσεις.

6. Απαγορεύεται αυστηρά στους επιτηρητές να σημειώνουν οτιδήποτε άλλο στο γραπτό εκτός από την υπογραφή τους (όχι ονοματεπώνυμο) στο τέλος των απαντήσεων που υποδεικνύει ο υποψήφιος, της διαγραφής των κενών και του κενού χώρου κάτω από την υπογραφή τους, καθώς και αυτού της τυχόν επόμενης λευκής σελίδας. Η διαγραφή των κενών γίνεται με μπλέ ή μαύρο στυλό.

7. Οι επιτηρητές όταν παραλαμβάνουν το τετράδιο πρέπει να το ελέγχουν παρουσία του υποψηφίου για την ύπαρξη αναγνωριστικών στοιχείων ή την αναγραφή του ονοματεπώνυμου του υποψηφίου, και υπογράφουν στο τέλος των απαντήσεων και στο σημείο που τους υποδεικνύει ο υποψήφιος. Μετά την ολοκλήρωση της εξέτασης στην αίθουσα (παράδοση και του τελευταίου γραπτού) παραδίδουν άμεσα με πρωτόκολλο παραλαβής - παράδοσης τα γραπτά, τα απουσιολόγια και τις καταστάσεις παρόντων-απόντων στη Λυκειακή Επιτροπή.

Οι κ.κ. πρόεδροι των Λυκειακών Επιτροπών παρακαλούνται να ενημερώσουν τα μέλη των ΛΕΕ και τους επιτηρητές για τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντα τους.

Γ) Διαφύλαξη του αδιάβλητου των εξετάσεων/ Δολίευση των εξετάσεων-μηδενισμός του γραπτού.

Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, οι υποψήφιοι κατά την είσοδό τους στην αίθουσα της εξέτασης απαγορεύεται να φέρουν μαζί τους βιβλία, τετράδια, σημειώσεις, διορθωτικό, κινητά τηλέφωνα, υπολογιστικές μηχανές και οποιαδήποτε άλλα ηλεκτρονικά μέσα μετάδοσης ή λήψης πληροφοριών ή επικοινωνίας.

Σε περίπτωση κατά την οποία εξεταζόμενος, κατά την προσέλευσή του στο Εξεταστικό Κέντρο, φέρει μαζί του κινητό τηλέφωνο, θα το παραδίδει στον Πρόεδρο της Λυκειακής Επιτροπής, ο οποίος θα το φυλάσσει σε ειδικό χώρο. Μετά τη λήξη της εξέτασης, ο υποψήφιος θα παραλαμβάνει το κινητό του και θα αποχωρεί. Πριν την είσοδο στις αίθουσες πρέπει ο πρόεδρος της Επιτροπής του Ε.Κ. να υπενθυμίζει στους υποψηφίους την υποχρέωσή τους να παραδίδουν τα κινητά τους και ότι **η κατοχή κινητού (έστω και απενεργοποιημένου) μέσα στην αίθουσα συνιστά επαρκή λόγο μηδενισμού τους.** Τόσο κατά την παράδοση όσο και κατά την παραλαβή του κινητού, ο υποψήφιος θα υπογράψει σε ειδική κατάσταση ενώπιον του προέδρου της ΛΕΕ ότι αναλαμβάνει ο ίδιος την ευθύνη της παράδοσης και παραλαβής του κινητού του. Τα ανωτέρω ισχύουν επίσης για τους επιτηρητές, το βοηθητικό προσωπικό και τους λοιπούς εμπλεκόμενους σε κάθε Εξεταστικό Κέντρο, καθώς επίσης και για υποψήφιους με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Οι Πρόεδροι και τα μέλη των Επιτροπών απαγορεύουν αυστηρά την είσοδο εντός του εξεταστικού κέντρου (κτιριακό συγκρότημα και αύλειος χώρος) οποιουδήποτε άλλου εκτός των εξεταζομένων, των μελών και λοιπού προσωπικού των οικείων επιτροπών, του βοηθητικού προσωπικού και των επιτηρητών. Εξάριση από την απαγόρευση αυτή επιτρέπεται μόνο στην περίπτωση παροχής έκτακτης τεχνικής ή ιατρικής βοήθειας μετά από σχετική πρόσκληση της επιτροπής.

Τέλος, απαγορεύεται ρητά και κατηγορηματικά η γνωστοποίηση των θεμάτων σε οποιονδήποτε και με οποιονδήποτε τρόπο. Τα θέματα θα αναρτώνται στην επίσημη ιστοσελίδα του ΥΠΑΙΘ.

Έχουμε ήδη ενημερώσει τους προέδρους και τα μέλη των Λυκειακών Επιτροπών για τις ισχύουσες διατάξεις ως προς τις υποχρεώσεις των υποψηφίων κατά τη διάρκεια της εξέτασης. Η τυχόν απόφαση της τριμελούς Λυκειακής Επιτροπής για μηδενισμό γραπτού δοκιμίου υποψηφίου, πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη σε πρακτικό που συντάσσεται και υπογράφεται από τον πρόεδρο, τα δύο μέλη και το γραμματέα της Λυκειακής Επιτροπής, στο οποίο πρέπει να αναφέρονται με σαφήνεια οι λόγοι για τους οποίους μηδενίζεται το γραπτό δοκίμιο, όπως αυτοί αναφέρονται στο σχετικό άρθρο 13 της Φ.251/25089/Α5/20-2-2020 (ΦΕΚ 643 Β'/2020) Υ.Α.

Σε περίπτωση που υπάρχουν στοιχεία τα οποία συλλαμβάνεται να κατέχει ο υποψήφιος, αυτά επισυνάπτονται στο πρακτικό που συντάσσεται, και η τριμελής Λυκειακή Επιτροπή βαθμολογεί το γραπτό δοκίμιο με τον κατώτερο βαθμό μηδέν (0). Αποστέλλει δε το ήδη μηδενισμένο γραπτό στο Β.Κ. σε ξεχωριστό φάκελο με συνημμένο αντίγραφο του πρακτικού.

Δ) Ασθένεια υποψηφίου την ώρα εξέτασης.

Αν κατά τη διάρκεια της εξέτασης λόγω ξαφνικής ασθένειας, υποψήφιος αναγκαστεί να διακόψει την εξέτασή του,

- η Λυκειακή Επιτροπή καλεί τον υποψήφιο και αν ο υποψήφιος δηλώσει με υπεύθυνη δήλωση ότι ολοκλήρωσε τελικά την εξέτασή του, τότε το γραπτό του αποστέλλεται και βαθμολογείται κανονικά
- αν ο υποψήφιος δεν υπογράψει τέτοια υπεύθυνη δήλωση, αφού η ΛΕΕ συντάξει σχετικό πρακτικό, **φυλάσσει το γραπτό δοκίμιο στο εξεταστικό κέντρο ή στην οικεία ΕΕΔΔΕ** και αποστέλλει αντίγραφο του πρακτικού στο Βαθμολογικό Κέντρο ενημερώνοντας για την απουσία-διακοπή εξέτασης του υποψηφίου.

Ο υποψήφιος θα λάβει μέρος στις επαναληπτικές εξετάσεις, εφόσον ακολουθήσει τη νόμιμη διαδικασία, οπότε το γραπτό του μένει μόνιμα στο Ε.Κ. ή στην ΕΕΔΔΕ και δεν αποστέλλεται στο ΒΚ. Σε διαφορετική περίπτωση (αν δεν φέρει δικαιολογητικά κλπ.), το γραπτό δοκίμιο αποστέλλεται τελικά στο ΒΚ για βαθμολόγηση με σχετικό αντίγραφο πρακτικού της Λυκειακής Επιτροπής, αφού ο υποψήφιος δεν παραπέμπεται στις επαναληπτικές εξετάσεις.

Ε) Τετράδιο – μαύρα αυτοκόλλητα.

Ολοκληρώθηκε η αποστολή των τετραδίων που θα χρησιμοποιηθούν από τους υποψηφίους ΓΕΛ για τις πανελλήνιες εξετάσεις 2021. **Το τετράδιο φέρει στο εξώφυλλό του την ένδειξη 2021. Με ευθύνη των προέδρων των Επιτροπών ΔΕΝ θα χρησιμοποιηθούν παλιότερα τετράδια, αλλά ΜΟΝΟ τα φετινά που φέρουν την ένδειξη 2021.** Μόνο στην εξέταση των ειδικών μαθημάτων της ΜΟΥΣΙΚΗΣ θα χρησιμοποιηθούν τα ροζ τετράδια χωρίς ένδειξη 2021. Για τα 2 νέα Μουσικά Μαθήματα θα χρησιμοποιηθούν τα πράσινα τετράδια χωρίς ένδειξη 2021. Διευκρινίζεται ότι τα τελευταία φύλλα του τετραδίου μπορεί να χρησιμοποιηθούν από τον υποψήφιο ως πρόχειρο, αφού αναγράψει σαφώς την ένδειξη ΠΡΟΧΕΙΡΟ σε όσες σελίδες χρησιμοποιήσει ως πρόχειρες, οι οποίες δεν βαθμολογούνται σε καμία περίπτωση.

Επίσης, οι πρόεδροι των κέντρων εξέτασης πρέπει να επιστήσουν την προσοχή στους υποψηφίους για σωστή διαχείριση του χώρου του τετραδίου (16 φύλλα), ώστε να χωρέσει τις απαντήσεις τους. Σε καμία περίπτωση δεν θα χορηγηθεί σε υποψήφιο δεύτερο τετράδιο, παρά μόνο κατόπιν διαβίβασης του αιτήματος στην ΚΕΕ (μέσω του συνδέσμου της ΕΕΔΔΕ) και πιθανής άδειας. Τέλος, υπενθυμίζουμε ότι πρέπει να χρησιμοποιηθούν μόνο τα φετινά ή περσινά μαύρα αυτοκόλλητα που είναι τυπωμένα στις σωστές διαστάσεις των τετραδίων.

ΣΤ) Διακίνηση των γραπτών.

Για τη συσκευασία και τη διακίνηση των γραπτών δίνονται αναλυτικές οδηγίες με άλλη εγκύκλιό μας, όπου διασαφηνίζεται πως τα γραπτά δοκίμια όλων των εξεταζομένων στο συγκεκριμένο Εξεταστικό Κέντρο θα συσκευαστούν σε 1 τελικό δέμα για όλο το ΕΚ. **Η διακίνηση των γραπτών δοκιμίων προς τα Β.Κ. θα γίνει ΜΟΝΟ με την υπηρεσία ΠΟΡΤΑ-ΠΟΡΤΑ ΤΑΧΥΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΕΛΤΑ.** Σε εξαιρετικές μόνο περιπτώσεις μπορεί να γίνει εκτάκτως χρήση άλλων τρόπων μεταφοράς, και εφόσον η αντίστοιχη Διεύθυνση Εκπαίδευσης μας έχει ήδη ενημερώσει ότι κατ'εξαιρεση τα γραπτά της θα διακινηθούν με άλλο τρόπο.

Ζ) Επικοινωνία με την ΚΕΕ

i) Τα Λύκεια θα επικοινωνούν ΜΟΝΟ με το σύνδεσμο στην ΕΕΔΔΕ (το γραμματέα της ΕΕΔΔΕ) και από την ΕΕΔΔΕ θα μεταφέρονται τα τυχόν προβλήματα στην ΚΕΕ. Μόνο για πολύ έκτακτο και απρόβλεπτο λόγο, τα Λύκεια θα επικοινωνούν απευθείας με την ΚΕΕ και αφού προηγουμένως έχουν ενημερώσει την οικεία ΕΕΔΔΕ.

ii) ΜΟΝΟ τα ΕΕΚ και τα ΒΚ θα επικοινωνούν απευθείας με την ΚΕΕ στα τηλέφωνα που θα σας γνωστοποιηθούν με σχετική εγκύκλιό μας. Και φέτος, τα ΕΕΚ και τα ΒΚ θα ενημερώνονται για τις ενδεικτικές απαντήσεις των θεμάτων κάθε εξεταζόμενου μαθήματος, το πρωί κάθε ημέρας εξέτασης, μέσω της εφαρμογής καταχώρισης γραπτών βαθμολογιών που θα βρίσκεται στην παρακάτω ηλεκτρονική διεύθυνση <https://grades.it.minedu.gov.gr>. Στην εφαρμογή θα εισέρχεστε πληκτρολογώντας το όνομα χρήστη και τον κωδικό που σας έχει αποδοθεί και στη συνέχεια θα επιλέγετε το εικονίδιο «ενδεικτικές απαντήσεις».

Η) Λειτουργία συστήματος ασφαλούς μετάδοσης θεμάτων (ΣΑΜ).

Όσον αφορά στην υποδομή ΣΑΜ, οι ίδιοι οι πρόεδροι των ΛΕΕ μεριμνούν, ώστε:

- ο εξοπλισμός του ΣΑΜ να μην χρησιμοποιείται για καμία άλλη εργασία, εκτός αυτής της μετάδοσης θεμάτων. Καθημερινά, μετά το πέρας των εξετάσεων, θα πρέπει να απενεργοποιείται στο σύνολό του (router, PC εκτυπωτής). Σε καμία περίπτωση το USB dongle δεν θα πρέπει να παραμένει συνδεδεμένο πάνω στο router προς αποφυγή άσκοπης κατανάλωσης δεδομένων. Δεν θα πρέπει να γίνονται επεμβάσεις στο λογισμικό που διαθέτει, χωρίς την πρότερη ενημέρωση των τεχνικών υποστήριξης του συστήματος στο ΥΠΑΙΘ.
- να γίνεται πολύ προσεκτική αντιπαραβολή των θεμάτων, όπως αυτά εμφανίζονται στην οθόνη του Η/Υ και όπως εμφανίζονται στην εκτύπωση, ειδικά σε θέματα με πίνακες, διαγράμματα, πολυτονικό σύστημα κλπ.
- να παραληφθούν τα θέματα, κοινά για ημερήσιους και εσπερινούς υποψηφίους,

Από τη Δευτέρα 14-6-2021, πρώτη ημέρα των εξετάσεων ΓΕΛ, και κάθε ημέρα εξέτασης, οι χειριστές πρέπει να βρίσκονται στη θέση τους στις 06:15 και το σύστημα να είναι σε ετοιμότητα στις 06:30, προκειμένου να γίνονται οι δοκιμαστικές εκπομπές μηνυμάτων, μέχρι την ώρα αποστολής των θεμάτων στα Ε.Κ. (08:30).

Θ) Έκτακτες υγειονομικές συνθήκες.

Υπενθυμίζουμε ότι για φέτος λόγω των έκτακτων υγειονομικών συνθηκών, ισχύει η Φ.251/64572/Α5/3-6-21 (ΦΕΚ 2363 Β΄) με θέμα «Τρόπος διεξαγωγής των Πανελλαδικών εξετάσεων 2021, γραπτών ή προφορικών και εφαρμογή του υποχρεωτικού μέτρου του διαγνωστικού ελέγχου νόσησης (δωρεάν αυτοδιαγνωστικός έλεγχος) από τον κορωνοϊό COVID -19.»

Με βάση τα παραπάνω, παρακαλούμε όλους τους εμπλεκόμενους για την άμεση ενημέρωση και την πιστή εφαρμογή της παρούσας. Ευχαριστούμε για τη συνεργασία και ευχόμαστε καλή δύναμη στο έργο σας.

Η ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

ΚΑΛΟΜΟΙΡΑ ΜΑΡΟΥΓΚΑ

Εσωτερική Διανομή: 1) Γραφείο κ. Υπουργού, 2) Γραφείο Υφυπουργού κ. Μακρή, 3) Γραφείο Γ.Γ. ΑΒΕΕΑ
4) Γενική Διεύθυνση ΨΣΥΕ, 5) Διεύθυνση Εξετάσεων και Πιστοποιήσεων